

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 5 lipca 2019 r.

ZP-NKWR.431.2.31.2019.EK1

Pani
Agnieszka Woźniak
Dyrektor
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Radwanicach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 27 – 28 maja 2019 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. 2019 r. poz. 1111 ze zm.) dalej zwanej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Edyta Kamińska - inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu kontrolerów oraz Magda Saska - inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Radwanicach, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem” lub „GOPS”.

Przedmiotem kontroli była ocena organizacji systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodności zatrudnienia z wymaganymi kwalifikacjami pracowników Ośrodka realizujących zadania wynikające z ustawy w okresie od 1 maja 2018 r. do dnia 27 maja 2019 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem kontroli na I półrocze 2019 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 maja 2018 r. do 31 października 2018 r. funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radwanicach pełniła Pani Ewelina Maruchniak, natomiast od 1 września 2018 roku funkcję tę objęła Pani Agnieszka Woźniak, odpowiedzialne za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 7. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez Panią Agnieszkę Woźniak.

(dowód: akta kontroli str. 13-27)

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Uchwałą nr XXI/107/05 Rady Gminy w Radwanicach z dnia 29 czerwca 2005 r. nadano statut Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Radwanicach. Uchwałą Nr XVI/73/12 Rady Gminy w Radwanicach z dnia 29 sierpnia 2012 r. określono, iż Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radwanicach realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radwanicach Zarządzeniem Nr 1/2016 z dn. 1 lutego 2016 r. wprowadził Regulamin Pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radwanicach. Niniejszy Regulamin określa m.in.: porządek organizacyjny jednostki. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radwanicach funkcjonuje w godzinach od 7:30 do 15:30 (poniedziałki, wtorki, czwartki, piątki) oraz od 8:00 do 16:00 (środy).

W świetle art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Uchwałą nr XXII/132/17 Rady Gminy w Radwanicach z dnia 13 czerwca 2017 r. przyjęto „*Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2019*”. Jako cel główny programu przyjęto *stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku biologicznej rodziny oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wykonywaniu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Radwanice*. Kierownik kontrolowanej jednostki przygotował roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, które zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy, do dnia 31 marca każdego roku wójt składał radzie gminy oraz przedstawiał potrzeby związane z ich realizacją.

(dowód: akta kontroli str. 30 – 32, 34 - 37, 54 - 64)

W świetle art. 10 ust. 1 ustawy, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 cyt. ustawy. Gmina realizowała cele Programu Wspierania Rodziny poprzez przydzielanie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji, wsparcia asystenta rodziny oraz pomocy pracowników socjalnych Ośrodka. Ustalono, iż w okresie objętym kontrolą

w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Radwanicach zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny, w tym jeden od 1 stycznia 2019 r. Zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy, praca asystenta rodziny nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była prowadzona. Asystent rodziny nie prowadził także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W Ośrodku w ramach gminnych programów dotyczących przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy w rodzinie prowadzony jest Punkt Konsultacyjny, w którym zatrudniony jest specjalista terapeuta uzależnień na podstawie umowy zlecenia. Prowadzi on konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapię rodzinną, terapię z osobami uzależnionymi i osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie. Punkt Konsultacyjny działa w poniedziałki w godzinach 17:00 – 20:00 oraz w środy w godzinach 14:00 – 18:00. Kierownik Ośrodka pełni funkcję Przewodniczącej do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, prowadzi pracę na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz interwencję kryzysową. Bezpłatna pomoc prawna udzielana jest na terenie Urzędu Gminy Radwanice przez prawnika w każdy czwartek w godz. 14:00 – 18:00. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radwanicach współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach, pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny biorą udział w posiedzeniach ds. okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Ośrodek korzysta ze wsparcia Powiatowego Ośrodka Poradnictwa Psychologicznego – Poradni Psychologicznej w Polkowicach, gdzie w razie potrzeby konsultowane są dzieci z terenu Gminy Radwanice. Psycholog zatrudniony w ww. Poradni uczestniczy w spotkaniach z rodzinami oraz współpracuje z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ośrodek współpracuje z Warsztatami Terapii Zajęciowej w Polkowicach poprzez m.in. organizowanie pikników rodzinnych oraz akcji charytatywnych. Od stycznia 2019 r. na terenie Gminy realizowany jest projekt w ramach działań profilaktycznych Warsztat Umiejętności Wychowawczych Dla Nauczycieli i Wychowawców według ogólnopolskiego programu edukacyjno – wychowawczego „Szkoła dla rodziców i wychowawców”. W ramach działań skierowanych do społeczności lokalnej, a przede wszystkim do rodzin, organizowane są systematycznie pikniki rodzinne przy współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Ośrodka Kultury, Urzędu Gminy Radwanice oraz szkół podstawowych w Radwanicach oraz w Buczynie. W niniejszą inicjatywę włączają się także sołectwa oraz stowarzyszenia. Pikniki mają na celu poprawę relacji wewnątrz rodzin oraz integrację

społeczności lokalnej. Ośrodek współpracuje także z Towarzystwem Pomocy Dzieciom poprzez organizowanie akcji charytatywnych dla rodzin wymagających wsparcia.

Ośrodek zapewnia usługi opiekuńcze. Z tej formy wsparcia korzysta troje dzieci. Usługi świadczone są w miejscu zamieszkania, przyznane na okres od 1 lutego 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.

(dowód: akta kontroli str. 24 - 27)

Zarządzeniem Nr 4/2019 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radwanicach z dnia 15 maja 2019 r. powołany został Zespół do spraw Asysty Rodzinnej, w którego skład wchodzi: Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radwanicach, trzech specjalistów pracy socjalnej, dwóch asystentów rodziny, pedagog szkolny, pielęgniarka oraz kurator zawodowy. Zespół ma otwarty charakter, spotkania odbywają się według potrzeb, nadzór nad jego działalnością sprawuje Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radwanicach. Zadaniem Zespołu ds. Asysty Rodzinnej jest prowadzenie działalności mającej na celu wzmocnienie funkcji opiekuńczo - wychowawczej rodzin z gminy Radwanice.

(dowód: akta kontroli str. 15)

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, kierownik Ośrodka przydzielał asystenta rodziny w świetle art. 11 ustawy. Liczba rodzin, z którymi asystent prowadził w tym samym czasie pracę nie przekraczała 15 i realizowana była w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu przez nią wskazanym.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radwanicach w dniu 9 stycznia 2019 r. wydał *Zarządzenie w sprawie ustalenia zasad pracy asystenta rodziny*. Reguluje ono następujące kwestie: czas pracy asystenta rodziny, dokumentację stosowaną w pracy, zasady współpracy asystenta i pracownika socjalnego, monitoring pracy asystenta.

(dowód: akta kontroli str. 15)

Kontrola 6 losowo wybranych akt pracy asystenta z rodziną wykazała, że:

- W 5 spośród 6 przeanalizowanych akt pracownik socjalny nie przeprowadził wywiadu środowiskowego, co stanowiło nieprawidłowość. W 2 przypadkach w aktach brakowało dokumentu potwierdzającego przyznanie asystenta rodzinie przez Kierownika GOPS. Powyższe stanowi nieprawidłowość. Sytuacje te miały miejsce przed objęciem stanowiska Kierownika przez Panią Agnieszkę Woźniak. Analiza akt oraz oświadczenia Pani Kierownik wykazały, że od września 2018 r. wsparcia

asystenta udziela się zgodnie z art. 11 ust. 1 - 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w związku z tym nie wydaje się zaleceń pokontrolnych.

- Dla każdej z rodzin opracowany był plan pracy z rodziną obejmujący zakres realizowanych działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, zawierający terminy ich realizacji oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich wykonanie. Plany pracy tworzone we współdziałaniu z rodzinami oraz pracownikiem socjalnym.
- Wspieranie rodziny było prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.
- Plany pracy z rodziną poddawano modyfikacjom w zależności od zaistnienia okoliczności, które powodowały zasadność takich działań.
- W skontrolowanych aktach rodzin wspieranych przez asystenta znajdowały się także sporządzane przez niego notatki służbowe, sprawozdania miesięczne, sprawozdania półroczne, diagnozy.
- Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, do zadań asystenta rodziny należy w szczególności dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy. Asystent rodziny sporządzał okresowe oceny sytuacji rodziny przekazując je Kierownikowi GOPS. We wszystkich przypadkach przestrzegano 6 miesięcznego terminu sporządzenia okresowej oceny sytuacji rodziny. Przedmiotowe dokumenty były każdorazowo pieczętowane i podpisywane przez asystenta rodziny oraz sygnowane przez Kierownika GOPS.

W okresie podlegającym kontroli pracą asystentów rodziny zostało wspartych 16 rodzin. W przypadku 6 rodzin praca została zakończona. Powodami zakończenia były: w 4 przypadkach zrealizowanie działań określonych planem pracy i przezwycięzenia trudnych sytuacji życiowych, w 2 przypadkach rezygnacja rodziny ze współpracy z asystentem rodziny. Rodziny, z którymi asystent zakończył pracę były każdorazowo po tym okresie przez niego monitorowane. Asystent sporządzał dokument z wizyt pod nazwą *monitoring funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną*.

(dowód: akta kontroli str. 13 – 27, 66 - 84)

Asystent udzielał członkom rodziny pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, udzielał pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych wykazywanych przez rodziny z dziećmi.

W świetle art. 176 pkt 3 lit. b) oraz pkt 4 lit. c) ustawy, do zadań własnych gminy należy organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające. Kierownik Ośrodka poinformował, że na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. Informację na temat możliwości utworzenia rodziny wspierającej zostały umieszczone na stronie internetowej, na portalu Facebook oraz na tablicy informacyjnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a także w Biuletynie Gminy Radwanice oraz na portalu Facebook Urzędu Gminy w Radwanicach.

Kierownik Ośrodka oświadczył, iż na terenie Gminy nie prowadzono placówki wsparcia dziennego, o której mowa w art. 176 pkt 3 lit. c) ustawy.

Kierownik Ośrodka oświadczył, że w okresie kontrolnym na terenie gminy Radwanice nie było możliwości korzystania z mediacji. Osoby chcące skorzystać z mediacji kierowane są przez pracowników GOPS do mediatora działającego przy Sądzie Rejonowym w Głogowie.

(dowód: akta kontroli str. 14, 25)

Gmina realizowała zadanie własne w postaci współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w stosunku do łącznej liczby 16 dzieci. Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, wydatki ponoszone były odpowiednio w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Przyczynami stanowiącymi najczęstszą przesłankę do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej była postępująca niewydolność opiekuńczo – wychowawcza ich naturalnych rodzin. Jako istotny czynnik utrudniający lub uniemożliwiający podjęcie współdziałania z rodzinami na rzecz powrotu do nich dzieci był brak zgody rodziców na współpracę, brak aktywnego działania rodzin w zakresie określonym w planie pracy opracowanym i realizowanym przez asystenta rodziny we współpracy z rodziną, zaawansowane uzależnienia od środków psychoaktywnych.

(dowód: akta kontroli str. 14, 30 - 32)

Kontrola kwalifikacji zawodowych pracowników Ośrodka prowadzących pracę z rodziną potwierdziła, że spełniają oni w tym zakresie wymogi określone przepisami prawa.

W przypadku wykształcenia asystentów rodziny analiza akt osobowych wykazała, iż posiadali oni kwalifikacje zgodne z ustawą. W okresie kontrolnym podnosili oni swoje kwalifikacje zawodowe w ramach szkoleń, których tematyka związana była z zadaniami asystenta rodziny, a ich realizacja i finansowanie wynikało z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b) ustawy. Stosując art. 177 ustawy, w okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował rządowe programy z zakresu wspierania rodziny, w tym „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, w ramach którego współfinansowano zatrudnienie asystentów rodziny oraz program „Posiłek w szkole i w domu”.

(dowód: akta kontroli str. 18, 21, 26)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Radwanicach jako nieprawidłowość wskazano, że pracownik socjalny Ośrodka nie przeprowadzał wywiadu środowiskowego w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Z uwagi na fakt, iż od września 2018 roku procedura przydzielania asystenta rodziny odbywa się zgodnie z art. 11 ust. 1 – 4 ustawy, nie wydaje się zalecenia pokontrolnego.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.).

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Jarzyna
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej
(kierownik komórki do spraw kontroli)

Edyta Kaminśka
.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

pracownik nieobecny

.....
(członek zespołu inspektorów)

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Nadzoru i Kontroli Wspierania Rodziny
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewa Oleniacz

